

Kohtuasi C-215/21**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

6. aprill 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus: Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria
(Las Palmas de Gran Canaria esimese astme kohus nr 2, Hispaania)**Eelotsusetaotluse kuupäev:**

12. märts 2021

Hageja:

Zulima

Kostja:

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U.

[...]

KOHTUMÄÄRUS**ESITADA EUROOPA LIIDU KOHTULE EELOTSUSE KÜSIMUS**

[...][Menetlust puudutav teave, eelotsusetaotluse esitanud kohus ja pooled]

FAKTILISED ASJAOLUD

I. Zulima esitas kohtule hagi äriühingu SERVICIOS PRESCRIPTOR Y MEDIOS DE PAGOS E.F.C. S.A.U. (varem EVOFINANCE E.F.C. S.A.U.) vastu, milles ta esitas LAENULEPINGU TÜHISUSE TUVASTAMISE NÕUDE JA MAKSENÕUDE, väites nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ artikli 2 punkti b alusel, et hageja toimib eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus- ega kutsetegevusega, ja ta on tarbija;

Hagiavalduses taotleti, et kohus teeks otsuse, milles TUVASTATAKS 21. septembril 2016 uuendatud laenulepingu, mille olid alla kirjutanud hageja ja kostjaks olev äriühing Servicios Prescriptor Medios de Pagos E.F.C. S.A.U,

tühisus liigkasulise intressi tõttu. Hageja taotles, et kohus KOHUSTAKS kostjat maksma tagasi vahe tegelikult võetud laenusumma ja tegelikult tagasi makstud summa vahel, mis [lk 2] ületab eespool nimetatud lepingu korral laenusummat, sealhulgas nii laenuintressiks ja komisjonitasudeks nimetatud summa kui ka laenumaksed, mis koos nende seadusjärgsete viivistega jätkuvalt laekuvad, et kõik see määrataks kindlaks kohtuotsuses ja kohtukulude väljamõistmisel. Läbipaistvuse puudumise tõttu esitas ta ka Euroopa direktiivide ja neid direktiive üle võtvate õigusnormide alusel laenuintressi lepingutingimust käsitlevate tüüptingimuste tühisuse tuvastamise hagi.

II. [...] [Liikmesriigi õiguse menetluslikud aspektid]

[...] Kostja esitas kirjaliku taotluse lõpetada hagimenetlus, kuna hagi nõuded rahuldati kohtuväliselt *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 22* alusel, väites, et kostja oli asunud lepingut üles ütlema /lõpetama/tühistama, viidates sellele, et tarbija ei saa kaardiga ühtegi toimingut teha; samuti väites, et on asunud kustutama laenuintresside ja komisjonitasude deebetjäaki, märkides lõpuks, et tagasimakse suurus on hageja enamakstud summa 326,04; paludes lõpuks *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 22* alusel kostjalt kohtukulusid mitte välja mõista.

III. 11. septembri 2020. aasta menetlust korraldava meetme kaudu ja vastavalt *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 20 lõikele 3* otsustati rahuldada hagimenetluse lõpetamise taotlus, kuna hagejal ei olnud enam õigustatud huvi tõhusat kohtulikku kaitset saavutada.

Hageja vaidles nõuete kohtuvälise rahuldamise väitele vastu, esitades kostja taotlusele vastupidiseid argumente. Lühidalt öeldes väitis hageja, et enne hagiavalduse esitamist oli ta esitanud maksenõude kostjale, ilma et kostja oleks seda rahuldanud ja seetõttu, et kostja nõudeid ei tunnustanud, teiseks väidab hageja, et nõudeid kohtuväliselt rahuldatud tegelikult ei ole, kuna nõue hõlmas kolme küsimust: liigkasulise intressi tõttu lepingu tühisuse tuvastamist, alusetult saadud summade tagasimaksmist ja menetluskulude tasumist.

Arvestades hageja väljendatud vastuväiteid, kutsuti pooled 25. septembri 2020. aasta määruse alusel kohtuistungile *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 22* lõike 2 tähenduses, mille kuupäevaks määrati 19. november 2020.

IV. Enne selle eelotsuse küsimuse esitamist vastavalt *Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõike 3 punktile b*, *Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 267* ja *kohtute seaduse (Ley Orgánica del Poder Judicial) artiklile 4 bis* korraldas kohus 24. novembri 2020. aasta määrusega kohtuistung, milles osalesid pooled isiklikult, et eelkõige kuulata ära, võttes arvesse Euroopa Liidu õiguse mõju menetlusele, poolte arvamus *direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1* ja *artikli 7 lõike 1* tõlgendamise kohta seoses *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikliga 22*, mis käsitleb kulude väljamõistmist juhul, kui menetlus lõpetatakse nõuete kohtuvälise rahuldamise või hagist loobumise tõttu. Hageja esindaja esitas kohtus oma

seisukohad, vaieldes eelotsuse küsimuse esitamise põhjendatusele vastu. Kostja esindaja kohtus seisukohti ei esitanud.

ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED

[lk 3] I. Põhikohtuasja ese

- 1 Hagiavalduses paluti teha kohtuotsus, millega TUVASTATAKSE poolte vahel sõlmitud 21. septembri 2016. aasta uuendatud laenulepingu tühisus laenule kokkulepitud intressi liigkasulisuse tõttu. Tarbija esitab Hispaania õigusnormide alusel esimese võimalusena laenulepingu tühisuse tuvastamise nõude liigkasulise intressi tõttu.
- 2 Samal ajal esitas ta nõude lepingu tüüptingimuste (laenuintressi tingimuse kohta teabe esitamata jätmise ja läbipaistvuse puudumise tõttu) välja jätmiseks ja/või tühistamiseks Euroopa direktiivide ja neid üle võtvate õigusaktide alusel.
- 3 [...] [Korratakse asjaolu, et hageja on tarbija]
- 4 Kostja vastas hagiavaldusele vastamistähtaja jooksul, viidates nõuete kohtuvälisele rahuldamisele, märkides, et hageja esitatud nõuded rahuldati *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 22* alusel. Hageja vaidlustas nõuete kohtuvälise rahuldamise taotluse, viidates *tsiviilkohtumenetluse seaduses* selliste kohtuasjade puhul ette nähtud poolte ilmumisele kohtuistungile, kus pooled esitavad vastavalt oma argumendid.
- 5 Menetluses esitatud väidetest ja tõenditest nähtub selgelt, et tegemist on tõepoolest nõuete kohtuvälise rahuldamisega, kusjuures kostja oli nõus lepingu üles ütlemata ja alusetult saadud summad tagasi maksma. Põhikohtuasja materjalidest nähtub, et kostjale on tähitud faksi teel esitatud varasemad nõuded sõlmitud lepingu tühisuse tuvastamiseks, koos alusetult saadud summade tagasimaksmisega; kostja vastas nõuetele, keeldudes laenuintressi kohaldamise lõpetamisest ja alusetult saadud summade tagasimaksmisest.

II. Põhikohtuasjas arutusel olevad küsimused

- 6 Juhul, kui tuvastatakse, et nõuded on kohtuväliselt rahuldatud, kuna tarbija nõuded on täielikult rahuldatud, on *tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklis 22* sätestatud, et menetluskulud ei mõisteta välja üheltki poolt.
- 7 Seega tuleb esitada eelotsuse küsimus selle kohta, kas nõuete kohtuvälise rahuldamise juhtudeks *tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklis 22* ette nähtud liikmesriigi õigusnormid, kui on tegemist tarbijaga, ja seoses kulude välja mõistmata jätmisega, on tegemist *direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 koostoides artikli 7 lõikega 1* rikkumisega, seda kõike sellise menetluse käigus, milles tarbija esitab hagi ebaõiglaste lepingutingimuste tühisuse (täpsemalt laenuintresside

läbipaistvuse puudumisest tingitud tühisuse) tuvastamiseks, ning kas nõuete kohtuvälise rahuldamisega tuleb ebaõiglaste lepingutingimuste mittesiduvuse põhimõttest ning müüja või teenuste osutaja jaoks hoiatava mõju põhimõttest tulenevalt mõista kohtukulud välja müüjalt või teenuste osutajalt.

- 8 Samuti tuleb arvesse võtta asjaolu, et tsiviilkohtumenetluse seaduses ette nähtud kord ei näe kohtule ette võimalust hinnata kostjast müüja või teenuste osutaja varasemate nõuete olemasolu või [lk 4] pahausksust, et põhjendada kohtukulude väljamõistmist müüjalt või teenuste osutajalt nõuete kohtuvälise rahuldamise korral.

III. Euroopa Liidu õigus.

- 9 **Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes.**

Artikkel 6

1. Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglaste tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on [...] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad ning [et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta]. [täpsustatud sõnastus]

Artikkel 7

Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

- 10 **Direktiivi 93/13 põhjenduses 24 on öeldud järgmist:** „liikmesriikide kohtutel või haldusasutustel peavad olema piisavad ja tõhusad vahendid, et ebaõiglaste tingimuste seadmist tarbijalepingutes takistada“.

- 11 **Euroopa Kohtu 21. detsembri 2016. aasta otsus (kohtuasi C-154/15)**

„[...] 53. Direktiivi 93/13 artikli 6 lõike 1 kohaselt näevad liikmesriigid ette, et ebaõiglaste tingimused lepingus, mille majandus- või kutsetegevuse raames tegutsev isik on tarbijaga sõlminud, ei ole siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel tarbijale siduvad.“

„54. Seda sätet tuleb pidada võrdväärseks siseriiklike normidega, mis siseriiklikus õiguskorras kuuluvad avaliku korra normide hulka (vt selle kohta 30. mai 2013. aasta kohtuotsus *Asbeek Brusse ja de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, punkt 44).“

„56. Arvestades majandus- või kutsetegevuse raames tegutsevate isikute suhtes nõrgemas olukorras olevate tarbijate kaitse aluseks oleva avaliku huvi laadi ja

tähtsust, kohustab direktiiv 93/13 nähtuvalt selle artikli 7 lõikest 1 koostoimes põhjendusega 24 liikmesriike sätestama piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mille majandus- või kutsetegevuse raames tegutsevad isikud tarbijatega sõlmivad (30. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *Kásler ja Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, punkt 78).“

12 Euroopa Liidu Kohtu (kolmas koda) 5. detsembri 2013. aasta otsus

„[...] 30. Kui tarbijakaitseühingute käsutuses olevaid menetluslikke edasikaebamise vahendeid, et tarbijate ja ettevõtjate huvides lõpetada ebaõiglaste tingimuste kasutamine, ei ole ühtlustatud, siis tuleb need [lk 5] eeskirjad kehtestada vastavalt menetlusautonoomia põhimõttele liikmesriikide oma õiguskorra raames, seejuures tingimusel, et need ei ole vähem soodsad kui meetmed, mida kohaldatakse siseriikliku õigusega reguleeritavate sarnaste olukordade suhtes (võrdväarsuse põhimõte), ja et need ei muuda praktikas võimatuks või ülemäära raskeks liidu õigusega tarbijakaitseühingutele antud õiguste kasutamist (tõhususe põhimõte) (vt analoogia alusel 14. märtsi 2013. aasta otsus kohtuasjas *Aziz*, C-415/11, punkt 50, ja 18. aprilli 2013. aasta otsus kohtuasjas *Irimie*, C-565/11, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika) [...]“

13 Euroopa Liidu Kohtu (neljas koda) 16. juuli 2020. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-224/19 ja C-259/19

„96. [...] Siiski on vaja lahendada küsimus, kas tõhususe põhimõttega on kooskõlas see, kui kohtukulud jäetakse tarbija kanda vastavalt talle tagastatud summale, samas kui tarbija oli kohtuvaidluses edukas osas, mis puudutas vaidlustatud lepingutingimuse ebaõiglast iseloomu.“

„98. Siinsel juhul annab direktiiv 93/13 tarbijale õiguse pöörduda kohtusse, et tuvastada lepingutingimuse ebaõiglus ja jätta see kohaldamata. Samas kui seada sellise menetluse kulude jaotus sõltuvusse alusetult makstud summast, mille osas tagastamiskohustust tunnustati, pärsib see tarbija tahet end kaitsta, kui silmas pidada kohtuasjaga kaasnevaid kulusid (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, punkt 69).“

„99. [...] direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 ning tõhususe põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus kord, mis võimaldab jätta osa menetluskuludest tarbija kanda vastavalt sellele, millises ulatuses mõistetakse välja alusetult makstud summad pärast lepingutingimuse tühisuse tuvastamist selle ebaõiglase laadi tõttu, kuna selline kord tekitab olulise takistuse, mis võib pärssida tarbija tahet teostada talle direktiiviga 93/13 antud õigust allutada lepingutingimuste võimalik ebaõiglane laad tõhusale kohtulikule kontrollile.“

IV. Liikmesriigi õiguslik raamistik, millesse põhikohtuasi kuulub.

14 Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 22

[...] Artikkel 22. Menetluse lõpetamine nõuete kohtuvälise rahuldamise korral või hagi eseme ära langemise tõttu;

1. Kui hagi ja vastuhagi aluseks olevatel asjaoludel puudub põhjendatud huvi saada soovitud kohtulikku kaitset, kuna hageja ja, vajadusel, kostja nõuded on kohtuväliselt rahuldatud või mis tahes muul põhjusel see asjaolu ilmneb, ning kui pooled on sõlminud kokkuleppe, lõpetab kohtusekretär menetluse, ilma menetluskulusid välja mõistmata.

2. Kui kellelgi pooltest on säilinud põhjendatud huvi, eitades põhistatult, et tema nõuded on kohtuväliselt rahuldatud, või tuginedes mingitele muudele argumentidele, kutsub kohus pooled kümne päeva jooksul kohtuistungile kohtus, kus vaadatakse läbi üksnes see vaidluse.

[lk 6] Pärast kohtuistungi lõppu otsustab kohus määrusega kümne päeva jooksul, kas menetlust tuleb jätkata või mitte, ning hagimenetluse kulud jäävad kanda sellele isikule, kes nõudest loobus.

3. Määrus, millega määratakse menetluse jätkamine, ei kuulu edasikaebamisele. Määruse peale, millega menetluse lõpetatakse, saab esitada apellatsioonkaebuse.

15 Tsviilkohtumenetluse seaduse artikkel 394

1. Tuvastusmenetluses kannab esimese kohtuastme kulud pool, kelle kõik nõuded jäeti rahuldamata, välja arvatud juhul, kui kohtu nõuetekohaselt põhjendatud hinnangul tekkis kohtuasjas faktilistes või õiguslikes küsimustes tõsiseid kahtlusi.

V. Küsimused, mis puudutavad liikmesriigi õiguse tõlgendamist ja kooskõla Euroopa Liidu õigusega, mis on asjakohased otsuse tegemiseks põhikohtuasjas. Eelotsusetaotluse analüüs.

16 Tuleb kindlaks määrata, kas piirang, mida liikmesriigi menetlusõigus võimaldab kohtukulude välja mõistmata jätmisel nõuete kohtuvälise rahuldamise korral, on kooskõlas tõhususe põhimõttega. See tähendab, et tuleb kindlaks teha, kas see õigusnorm iseenesest muudab Euroopa õigusega tarbijatele antud õiguste kohtuliku kasutamise võimatuks või ülemäära keeruliseks, piirates tarbijat, kelle õigust on tunnustatud, kui kõnealune tarbija peab kandma müüja või teenuste osutaja ebaseadusliku tegevuse tagajärjel algatatud kohtumenetluses majanduskulu; eriti sellistes olukordades, nagu on kõne all käesolevas kohtuasjas, kus tarbija, olles müüjale või teenuste osutajale varem nõudeid esitanud, ilma et neid nõudeid oleks sel ajal rahuldatud, peab kandma ise menetluskulud, ei tundu see mõistlik.

17 Direktiiv 93/13 annab tarbijale õiguse pöörduda kohtusse, et tuvastada lepingutingimuse ebaõiglane laad ja jätta see kohaldamata. Samas kui seada sellise menetluse kulude jaotus sõltuvusse alusetult makstud summast, mille osas tagastamiskohustust tunnustati, pärsib see tarbija tahet end kaitsta, kui silmas

pidada kohtuasjaga kaasnevaid kulusid (vt selle kohta *13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Profī Credit Polska, C- 176/17, EU:C:2018:711, punkt 69*).

- 18 Selle kohta tuleneb Euroopa Kohtu kohtupraktikast, et kohtukulude jaotamine liikmesriigi kohtutes kuulub liikmesriikide menetlusautonoomia valdkonda tingimusel, et järgitakse võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid.

Seega on vaja teha otsus küsimuses, kas tõhususe põhimõttega on kooskõlas see, kui nõuete kohtuvälise rahuldamise korral vastavalt *tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklile 22* jäetakse menetluskulud tarbija kanda, eelkõige juhul, kui on olemas varasemad müüjale või teenuste osutajale esitatud nõuded, mis on jäetud rahuldamata, mistõttu on tingimata vaja pöörduda kohtusse, millega kaasnevad tarbijale järgnevalt kulud, võttes arvesse, et nõuete kohtuvälise rahuldamise hindamisel rahuldatakse sisuliselt täielikult tarbija nõuded, mis on tingitud ebaõiglase lepingutingimuse ebaõiglasest laadist, mille on kehtestanud müüja või teenuste osutaja. [lk 7]

- 19 See tähendab, et kui tegemist on *tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklis 22* reguleeritud nõuete kohtuvälise rahuldamisega või hagi eseme ära langemisega, mille puhul pärast nimetatud artiklis ette nähtud kohtuistungit tegelikult tuvastatakse, et tarbija nõuded on rahuldatud, kuna müüja või teenuste osutaja on vaidlustanud lepingutingimuse tühisust tunnistanud, näevad menetlusnormid ette kostjalt menetluskulude välja mõistmata jätmise, mis eeldab, et menetluskulud on tulnud kanda tarbijal; kas sellise stsenaariumi korral ja selleks, et vältida tarbija heidutamist, tuleb tunnistada tema õigust kohtukulude hüvitamisele, minnes vastuollu *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikliga 22*, kuna selles on ette nähtud, et nõuete kohtuvälise rahuldamise korral ei mõisteta menetluskulusid välja üheltki poolelt ja seda isegi juhul, kui tuvastatakse, et müüja või teenuste osutaja on tarbija esitatud varasemate nõuete puhul tegutsenud pahauskselt, ning igal juhul mõista menetluskulud välja kostjast finantsasutuselt?
- 20 Sisuliselt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas *direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja direktiivi 93/13 artikli 7 lõiget 1* tuleb ebaõiglaste lepingutingimuste mittesiduvuse põhimõtet ja hoiatava mõju põhimõtet arvestades tõlgendada nii, et nendega on vastuolus õigusnormid, mis lubavad jätta menetluskulud nõuete kohtuvälise rahuldamise korral tarbija kanda, kui müüja või teenuste osutaja tunnustab lepingutingimuse tühisust selle ebaõiglase laadi tõttu. Põhikohtuasja materjalidest ilmneb nimelt, et *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 22* kohaldamine võib viia selleni, et müüjalt või teenuste osutajalt ei mõisteta terves ulatuses välja kohtukulud siis, kui tarbija esitatud ebaõiglase lepingutingimuse tühisuse tuvastamise hagi on sisuliselt täielikult rahuldatud, kuna müüja või teenuste osutaja on hagi täielikult õigeks võtnud, ning kui lisaks sellele on tarbija varem esitanud samasisulisi nõudeid, ilma et müüja või teenuste osutaja oleks neid rahuldanud; tarbija on olnud sunnitud pöörduma kohtusse, ilma et hiljem nõuete kohtuvälise rahuldamise korral tunnistatakse tema õigust kohtukulude hüvitamisele.

- 21 Lõpetuseks nähtub liikmesriigi kohtupraktikas *tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklis 22* ette nähtud kohtukulude regulatsiooni tõlgendusest ja võimatuse tõttu hinnata selliste eriliste asjaolude olemasolu, mis võiksid õigustada kohtukulude väljamõistmist kostjalt, et see võib tarbijat veenda tühistamishagi esitamisest loobuma, kui ta peab seisma silmitsi kohtukuludega, millele on müüja või teenuste osutaja oma tegevusega põhjust andnud, olukorras kus müüja või teenuste osutaja otsustab rahuldada tarbija nõuded kohtuväliselt.

Eespool esitatud argumentide alusel,

[...]

KOHUS MÄÄRAB

Peatada põhikohtuasjas menetlus selles menetlusstaadiumis, mis on vaidluse lahendamise seisukohast keskse tähtsusega, ja esitada eelotsusetaotlus Euroopa Liidu Kohtule järgmiselt:

EELOTSUSE KÜSIMUS:

Tarbijate esitatud nõuete puhul, mis tulenevad ebaõiglastest lepingutingimustest ja mis põhinevad direktiivil 93/13/EÜ, ning olukorras, kus need nõuded rahuldatakse kohtuväliselt, näeb *tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 22* ette, et tarbijad peavad kandma menetluskulud, arvestamata varasematele nõuetele vastamata jätnud müüja või teenuste osutaja varasemat tegevust. Kas nende Hispaania menetlusnormide puhul on tegemist olulise takistusega, mis võib pärssida tarbija tahet teostada õigust nõuda [lk 8] tõhususe põhimõttega ning *direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1* ja *artikli 7 lõikega 1* vastuolus oleva lepingutingimuse võimaliku ebaõiglase laadi tõhusat kohtulikku kontrollimist?

[...][Menetluslikud lõpuvormelid]